چاپ□کەوتن لەگەڵ نووسەر کنێر جەمیل.. ئامەدەکردنی: کامەران حاجی ئەلیاس

نووسەر کنێر جەمیل: چیرۆك گیڕانەوە ئامراز□کی هەرەکاریگەرە بۆ پرسی پەرورەردە

نووسەر کنێر جەمیل: نووسین بۆ منداڵ زۆر سەختترە بۆ نووسین بۆ گەوران

نووسەر شاعیر خاتوو(کنێر جەمیل حەسەن)، لە ناوچەی هەریری پایتەختی خانزادی سۆران لەدایك بووە ،لە بەرەبابی مەلا خەیلانییەکانی ڕواندزین..کنێرخان قەڵەمێکی جوانی بواری ئەدەبە خاوەنی چەندین کتێبی چاپکراوە .. بەهۆی هەڵوێستی کوردانەی لە سەردەمی بەعسدا چوارجار گیراوە جاری چوارەمی لەساڵی 1989 بووە، و دواتر لەگەڵ پۆلێك تێکۆشەری تری کوردستان حوکمی ئیعدامان بۆ دەردەچێت و پاشان حوکمەکەیان سووك دەکرێت بۆ حوکمی هەتا هەتایی، ئینجا لەدوای ڕاپەڕین و لە میانەی گتفوگۆی بەرەی کوردستانی لەگەڵ رژێم ئازاد کرا لە ئێستادا لە هەندەران دەژیت، وەکو چالاکوانێك لە بەریتانیا لەگەڵ ڕێکخراوی خاچی سووری نێودەوڵەتی کاریکردووە بۆ ئاگاداربوون لە ژیان و بەرھەمەکانی بەچەند پرسیارێك بەسەرمان کردەوە.

هەڤپەیڤین- کامەران حاجی ئەلیاس

- سەرەتا بابگەرینەوە سەردەمی منداڵی خۆت چی وای لەتۆ کرد لە بواری منداڵان بنووسیت؟
- هەڵبەتە قۆناغی منداڵی خۆشترین و پاکترین قۆناغی ژیانمانە، بۆیە کاتێك گەورە دەبین هەر ئاخ و ئۆف و حەسرەت بۆ ئەو قۆناغە دەخوازین و حەزدەکەین بۆی بگەڕێینەوە، ئیدی هەر یەکەو بەشێوەیەك بۆی دەگەڕێتەوە، نووسینیش بۆ منداڵان دەکەوێتە ئەو چوارچێوە گەڕانەوەیە. لەبەر ئەوەی گەڕانەوە بۆ ئەو سەردەمە و بەکارھێنانی هەمان زمان، کارێکی سەختە، بۆیە نووسین بە زمانی منداڵان یان نووسین بۆ منداڵ زۆر سەختترە بۆ نووسین بۆ گەوران، چونکە مرۆڤ پێ بەپێی هەڵکشانی تەمەن، زمانەکەشی هەڵدەکشێ، یان بابڵێین لەگەڵ تەمەنی هەنووکەیی دەگونجێ، بۆیە ڕاستریین نووسین ئەوەیە

خۆت تێیدا بی و بە شێوەیەکی ڕاستەقینە هەستی پێبکەی. زمانی ئەدەبی منداڵانیش هەروەها یە، چونکە هەموومان تێیدا بووین، بەڵام ئایا کاتێك کە گەورەیەك بۆ ئەو زمانە و جیهانی ئەوکات دەگەڕێتەوە و پێی دەنووسێ، ئەوە پرسێکی گەورەیە.

- کەی دەنووسیت ،کاتێکی دیارکراوت هەیە بۆ نووسین؟
- نووسین بۆ تاکی کورد تا ئێستا نەبووەتە پیشەیە، مەبەستم ئەوەیە پیشەیەك پێی بژی و ژیانی سەرتاسەری بۆ تەرخان بکات، بۆیە وەك هەر نووسەرێکی دیکەی کورد، دەبێ لە کاتی تایبەتی خۆت بگەڕێتەوە، ئەوسا چ بە ڕۆژ بێ یان بە شەو بەگوێرەی ڕێککەوتن و دەرفەت هەبوون.
- تۆ لە بواری نوسینی گەورانیش دەنووسیت جیاوازی نووسین لە نێوان ئەدەبی گەوران و ئەدەبی منداڵان هەیە؟
- بێگومان جیاوازییەکی زۆر هەیە، هەر جیاوازییەکەش وای لێدەکا زەحمەتتر بێ، ئەوسا زەحمەتییەکەش دوو سەرەیە، هەم لەباری زمانەوەیە، چونکە زمانی منداڵان جیاوازە لە هی گەوران، هەروەها لەڕووی پەیامیشەوە، چونکە پەیامەکەشیان بۆ یەك نابێت.

ئەگەر هەندێك جار پەیامەکەش وەك یەك بێ، ئەوا دەبێ جیاوازییەکی تەواو لە شێوازی دەربڕیندا هەبێ. بۆیە پێویستە نووسەری منداڵان زۆر باس خۆی لەگەڵ قۆناغی کاتی خۆی بگونجێنێ، واتە لەگەڵ زەمانی منداڵیی خۆی و بتوانێ بە زمانێك بنووسێ کە ئاڵۆز و تێکەڵ و قوڕس نەبێ تا منداڵ بەئاسانی لێی تێبگا.

- تا چەند چیرۆك گێڕانەوە بۆ منداڵان گرنگە بەتایبەتی لەوسەردەمەی تەکنلۆژیا یەدا؟
- بەڵێ بێگومان زۆر گرنگە. چیرۆك گێڕانەوە ئامرازێکی هەرەکاریگەرە بۆ پرسی پەروەردە، ئەوسا پەروەردە بۆ ئەوەی منداڵەکە لە دواڕۆژدا ببێتە تاکێکی بەسوود بۆ کۆمەڵگا. ئاشکرایە دینەکانیش پەنایان بۆ چیرۆك بردووە، بۆ ئەوەی حیکمەتی خۆیان بەگوێی هەوادار و لایەنگرانیان دابدەن.

گێڕانەوە و شێوازی چیرۆکئامێز لەو تەمەنە ساوایەی مرۆڤدا، تاکە شێوازێکە کە شت لای منداڵ شیرین بکرێ. بێگومان هەموو کەسێکیش کاتێك بە شێوەیەکی سروشتی و سەلیقەیی زمانی دایکی فێردەبێ، زیاتر لەو چیرۆکانە فێردەبێ کە بە منداڵەکە دەگێڕدرێنەوە.

*یەکێك لە کتێبەکانت بەناوی (چیرۆکی دیکۆمێنتاری) یەچیرۆکەکانی ئەم کتێبە باسی چی دەکات؟

-لەم کتێبەم دا بە لە چیرۆکێکی راستەقینەی ژیانی کچێکی جوانی شاری هەولێرە کەلە زیندانی بەعس لەگەڵ من زیندانی کرابوو ،باس لە خۆڕاگری ئەو کچە قارەمانە دەکات.

- ئاستی چیرۆك نووسینی کوردستان چۆن دەبینیت؟
- دیارە چیرۆك لە مێژووی ئەدەبی کوردیدا مێژوویەکی قووڵی هەیە و لەدوای شیعرەوە دێت، هەندێك جار شیعریش وەك ئامرازێك بۆ گێڕانەوەی چیرۆك پێکهێنراوە، خۆ ئەوەش هەیە هەموو ژانرێکی نووسین، ئەوسا شیعر بێ یان داڕشتن یان لێکۆڵینەوە یان هەرشتێك ئەوا چیرۆکێکی خۆی هەیە، کەواتە بیرۆکەی چیرۆك چەقی بازنەیە و ژانرەکانی دیکەی وەك بازنەیەك بەدەوردا دەسووڕێنەوە.

*پرۆژەی نوێت هەیە لە بواری نووسین؟

-لە ئێستادا خەریکی نووسینەوەی بیرەوەرییەکانی ژیانی زیندانی خۆمم بەشی زۆری تەواو بووە بەدوای سپۆنسەر دەگەڕێم بۆ ئەوی بەچاپی بگەیەنم ،هەروەها کتێبکی شیعریشم ئامادەیە بەم زووانە بڵاوی دەکەمەوە.

لقی هەولێر
Lqî Hewlêr